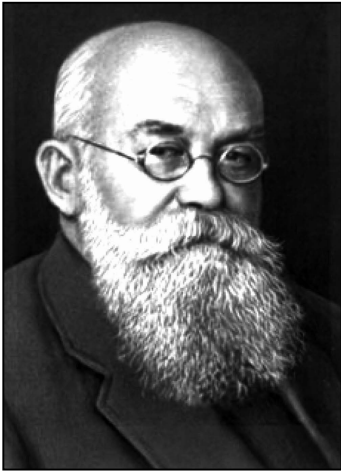

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

М.С. ГРУШЕВСЬКИЙ
(150 років від дня народження)

Грушевський Михайло Сергійович – видатний український історик, літературознавець, громадський і політичний діяч, академік ВУАН (1923). Народився 29 вересня 1866 р. у м. Хелм (тепер Польща). У 1890 р. закінчив історичне відділення історико-філологічного факультету Київського університету, в 1890–1894 рр. – професорський стипендіат університету. У травні 1894 р. захистив магістерську дисертацію і цього ж року став професором кафедри всесвітньої історії Львівського університету, в 1894–1913 рр. – завідувач кафедри, водночас 1897–1913 рр. – голова Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка (НТШ) у Львові, 1907–1918 – Українського наукового товариства у Києві. Протягом березня 1917 р. – квітня 1918 р. – голова Української Центральної Ради. В 1919–1924 рр. перебував в еміграції (Прага, Відень). В березні 1924 р. повернувся до Києва, де став керівником Кафедри історії ВУАН і професором історії Київського університету. В березні 1931 р. безпідставно заарештований, в квітні звільнений. З 1931 р. жив у Москві. Помер 25 листопада 1934 р., похований на Байковому цвинтарі в Києві.

Наукові праці в галузі історії, археографії, літературознавства, фольклористики. Автор «Історії України-Руси» в 10 томах, «Історії української літератури» в 5 томах, «Ілюстрованої історії України», «Історії українського козацтва» в 2 томах, «Всесвітньої історії» в 6 томах та ін.; автор понад 2000 наукових праць, редактор низки наукових записок і журналів. З 2002 р. у видавництві «Світ» у Львові виходить «Повне зібрання творів Михайла Грушевського» в 50 томах.

Президією НАН України засновано премію імені М.С. Грушевського (1991), його ім'я присвоєно Інституту української археографії та джерелознавства НАН України. У Києві, Львові та інших містах йому встановлено пам'ятники. Ім'я М.С. Грушевського носять вулиці, проспекти та площі в Україні.

Г.Є. ПУХОВ
(100 років від дня народження)

Пухов Георгій Євгенович – відомий український учений в галузі теоретичної електротехніки, обчислювальної математики та обчислювальної техніки, академік НАН України (1967). Народився 23 серпня 1916 р. у Сарапулі (тепер Удмуртська Республіка, РФ). У 1940 р. з відзнакою закінчив Томський індустріальний

інститут, де був зарахований до аспірантури. Учасник Великої Вітчизняної війни. Після важкого поранення у боях під Москвою 1942 р. повернувся до аспірантури і 1944 р. успішно захистив кандидатську дисертацію. У 1944–1950 рр. викладав у Львівському політехнічному інституті, 1950–1953 – у вищих навчальних закладах Томська, 1953–1955 рр. завідував кафедрою Таганрозького радіотехнічного інституту. В 1957–1959 рр. завідував кафедрою обчислювальної техніки Київського інституту інженерів цивільної авіації. У 1959–1962 рр. – завідувач відділу і заступник директора Обчислювального центру АН України, 1962–1971 Інституту кібернетики АН України, 1971–1981 Інституту електродинаміки АН України. У 1981–1988 рр. – директор Інституту проблем моделювання в енергетиці АН України (з 1992 р. – почесний директор). Також у 1978–1988 рр. – академік-секретар Відділення АН України, з 1988 – радник Президії НАН України. Помер 3 серпня 1998 р.

Наукові праці присвячено теоретичним основам операційних методів, аналізу електричних кіл і систем, теорії електричних машин, теорії квазіаналогового моделювання, теорії обчислювальних систем. Розробив принципи побудови аналогових і гібридних обчислювальних машин. Автор понад 600 наукових праць (в тому числі 29 монографій) і багатьох винаходів, зокрема фундаментальних монографій «Дифференциальный анализ электрических цепей» (1982) та «Дифференциальные преобразования и математическое моделирование физических процессов» (1986). Був головним редактором міжнародного науково-технічного журналу «Електронне моделювання».

Заслужений діяч науки України (1982), лауреат Державної премії України (1982), премії ім. С.О.Лебедева НАН України (1981). Нагороджений орденами та медалями. Його ім'я присвоєно Інституту проблем моделювання в енергетиці НАН України.

О.М. СЕВЕРЦОВ
(150 років від дня народження)

Северцов Олексій Миколайович – відомий російський зоолог, еволюційний біолог, ембріолог, академік РАН (1920). Народився

23 вересня 1866 р. у Москві, де 1890 р. закінчив університет. В 1899–1902 рр. – професор Тартуського, 1902–1911 – Київського, 1911–1930 – Московського університетів. У 1930 р. з ініціативи та за участю Северцова в АН СРСР організовано лабораторію еволюційної морфології, перетворену 1935 р. в Інститут еволюційної морфології і палеозоології (нині Інститут проблем екології та еволюції ім. О.М. Северцова РАН). Помер 19 грудня 1936 р.

О.М. Северцов

Наукові праці в галузі еволюційної морфології. Розробив теорію морфологічної еволюції та теорію ембріогенезу. Його дослідження з метамерії голови, походження парних кінцівок хребетних тварин та еволюції нижчих хребетних отримали світове визнання. О.М. Северцов з'ясував шляхи та напрями біологічного та морфо-фізіологічного прогресу і регресу, створив вчення про типи філогенетичних змін органів, встановив основні напрями біологічного прогресу: підвищення інтенсивності життєдіяльності організму (ароморфоз); пристосування до умов існування (ідіоадаптація). Центральне місце в його дослідженнях займала проблема взаємовідношення індивідуального та історичного розвитку (біогенетичний закон). Результати багаторічних досліджень узагальнено ним у монографії «Морфологічні закономірності еволюції» (1931, 1939).

Академік ВУАН (1925). У 1969 р. АН СРСР засновано премію ім. О.М. Северцова за видатні роботи в галузі еволюційної морфології.